

Jelentés a X. ker. Természetbarát Sportkör
"Fényes Elek" Barlangkutató Szakosztálya
1975. évi munkájáról.

Szakosztályunk az 1975.-ös évben 3 csoportban, összesen 76 fővel dolgozott. Az év folyamán 91 turát szerveztünk. Ebből 41 barlangi munkatúra, 27 oktató-gyakorló, 4 külföldi hegymászó /Tátra, Fogaras, Pirin, Durmitor/, 4 emlék, ill. ünnepi /MKBT, Hegymászó, Vöröskői, Pilis-nyergi találkozó/, 12 un. "nyílt tura", 3 gyalog tura. Turáinkon részt vett 796 tag és 140 vendég.

Munkával-bontás, felmérés, műszerek ellenőrzése-töltöttünk összesen 5237 órát. Ezt az évet is -hasonlóan az előzőekhez- személyi sérülés nélkül zártuk.

Rendszeres terepi foglalkozásaink színhelye a Gerecse-hegység területe volt. Foglalkozásaink keretében főleg feltáró és feldolgozó jellegű kutatómunkával, terepbejárással, fiataljaink gyakorlati oktatásával foglalkoztunk. Néhány alkalommal -le nem zárt régebbi témáink rendezése végett- a Pilis-hegy körzetében is végeztünk feltáró, felmérő munkát.

Munkahelyenként részletezve:

Tatabányai-Bányász-barlang: A tavaszi tábor alatt a barlangot felmértük, ugyanezen idő alatt meteorológiai állomást rendeztünk be a végponton. Fotodokumentációja /fekete kép és színes dia/ elkészült. Bejáratát -amely rendkívül omlásveszélyes volt- az év második felében kiácsoltuk, így a barlang legmélyebb pontján a feltárás megindulhatott. A munkálatokat az év első felében Lendvay Ákos és Doronyai József, második felében Széchenyi László és Hermann Béla vezették.

Kőbányai-barlang: A Hermann Béla és Orlich István vezetésével indult meg, az eddig érintetlen, inaktív nyelő bontása. 9 méteres mélység elérése után egy bezuhant sziklatömb a tábor végéig megakasztotta a munkát.

Szeptember hó folyamán jelen sorok írója vette át a munkák vezetését, s a szikla eltávolítása után további 2 méterrel lejjebb jutott, és élénk huzatot ^{érezett.}

Törekvés-barlang/Honvéd-barlang,Katona-barlang/: Almási Sándor vezetése mellett a bontás megkezdése után a barlangból lőszerek kerültek elő. Ezért a munkákat egyidőre le kellett állítani, Később a kitöltésből 1,10-1,20 m. mélységből két téli álmat alvó mogyorós pelét ástak ki. A nagytömegű csont barlangba kerülése elsősorban a róka és borz tevékenységének tudható be. Érdekesebb a földi kutya /Spalex/ jelenlétét bizonyító csontmaradvány, amely dr. Kardos László szerint a Dunántulon valószínűleg már teljesen kipusztult. /A leadott csontokat dr. Kardos László vizsgálta, fáradozását ezuton is megköszönöm/.

Szöllősi-Arany-lyuk: A taraszi tábor ideje alatt ebben a barlangban is több műszert működtettünk. Felmérését, részletes vizsgálatát elvégeztük. Fotodokumentációja elkészült.

Turul-üreges: 9 barlang felmérését, fotodokumentációját készítettük el. Az év végén újabb két üreget fedezett fel Sólyom Frigyes, ezek vizsgálata, feldolgozása még hátra van.

Csontos-barlang: /Kálvária-hegyi barlang,Óvóhely-barlang/: A barlang ajtaját /a tatali kutatók zárták le/ több alkalommal feltörték. Az ajtó alatt alagutat ástak és így hordták ki a 30-40000 éves csontokat a környékbeli gyerekek. A leletek mentését ezért haladéktalanul el kellett végezni. A csontmaradványokat Pestre szállítottuk, és a Földtani Intézetnek adtuk ele. A barlang bejáratát eltorlaszoltuk.

Kálvária-hegyi -Szintes-barlang: /Kálvária-hegyi-barlang, Kálvária-hegyi Nagy-barlang/:

Felmérését, fotodokumentációját elkészítettük.

De-Sotto viznyelő: /javasoljuk a Klastrom-barlang nevet/ Felmérését különböző nehézségek miatt még nem tudtuk befejezni. Fotodokumentációját elkészítettük. Bontását - tekintve, hogy az egész barlang omladékban helyezkedik el- igen nagy óvatossággal folytattuk, ám a kibontott járat 3 méter után teljesen elszűkült.

Térképek^{én} elkészítése után balesetveszélyessége miatt a barlangot lezárjuk.

Egyéb tevékenység, szervezeti élet:

Barlangkutató Szakosztályok, Csoportok közül egyedül a "Fényes Elek" Szakosztály vezet rendszeresen ún. "nyílt turákat". Tesszük ezt azért, hogy a kalandvagyó, meggondolatlan, ám érdeklődő fiatalok inkább a szervezett keretek között jussanak el a barlangokba. Tapasztalatunk szerint a vendégekre feltétlen jó hatással van a turáinkon tapasztalható fegyelem. A megfelelő felszerelés és biztosítás láttán pedig meggondolják azt, hogy ruhaszáritó kötelekkel, gyertyákkal induljanak maszek barlangturákra. Mellesleg jegyzem meg, hogy azok közül a fiatalok közül, akik 3-4 nyílt turán részt vettek, az év folyamán 28 főt igazolt le Szakosztályunk. Nyílt turáinkat rendszeresen a Pesti Műsor, a Népsport, esetenként a Népszabadság, Népszava, Turista Magazin hirdette.

Julius 31.- szeptember 4.-ig 8 fővel hegymászó turát szerveztünk a Fogarasi-havasok főgerincének végigjárására, a Pirin- valamint Durmitor-hegységbe. A Pirin és Durmitor-hegységben a magashegyi karszttot is tanulmányoztuk, több viznyelőt, és zsombolyt bejártunk, elkészítettük a "Ledena Pecina" jégbarlang térképét.

Az MKBT találkozóon Szakosztályunkat csupán 6 fő képviselte, mivel még külföldön tartózkodott a tapasztaltabb kutatók többsége.

Szakosztályunk fenntartó szerve a X. ker. Szövetség, illetve ennek Központi Sportköre. A Sportkör részéről évi 4.000,- Ft anyagi támogatást élvezünk, tagdíjból további 2.000,- Ft + 2.500,- Ft jön össze. Mindez elég a felszerelés folyamatos pótlására. Felszereltségünk mértéke olyan, hogy magyar viszonylatban nem okozna gondot bármely zsomboly, barlang bejárása. Perlon mászó kötés $\emptyset$ 9,2- $\emptyset$ 12-ig összesen 280 méter hosszúságban, perlón biztosítókötés / $\emptyset$ 6/ összesen 140 méter hosszúságban áll rendelkezésünkre.

Mászó és biztosító köteleink közül a "legidősebb" 2 éves. Munkakötelek -leselejtezett mászó és biztosító kötelek- valamint külön e célra vásárolt kenderkötelek összesen 200 méter hosszúságban vannak szertárunkban. 2 db 15 méteres összekapcsolható ^{hágció} és egyéb mászáshoz szükséges eszközök /un. karabinerek, csomok, mellbektetések, stb./ megfelelő mennyiségben rendelkezésünkre állanak. Bontáshoz szükséges munkaeszközök -csigák, csörlő stb.- szintén nem hiányoznak. Felszerelés terén kizárólag a felméréshez szükséges műszerek okoznak gondot. Fügőkompaszt, pl. ugy kell kölcsönkérnünk.

Technikai felkészültség szempontjából a szakosztály tagjait közepesnek ítélem. Mivel mozgási területünk elsősorban a Gerecse, másodsorban a Pilis- és Budai-hegység -ahol mélyebb és nehezebben járható baűlangok nem található- ezért elsősorban rutinhány miatt a mélyebb, ki-mondottan függőleges zombolyok bejárása okozna nehézséget. Félreértés elkerülése végett azt ugy értem, hogy p pl. a Zsombolykutatásra specializált Meteoros és mis-kolci kutatók feleannyi idő alatt hajtanák végre a le-és felszállást.

A frissen bejövő emberanyag 5-6 hét után jut el egy olyan felkészültségi fokra, melynek alapján 25-30 méteres függőleges méylség leküzdése nem okoz gondot. Terhelésük mindenkor fokozatosan történik.

Évenként 5-8 főt alapfoku hegyászótanfolyamra küldünk. Pillanatnyilag 14 alapfoku hegyászótanfolyamot végzett tagunk van.

Csoportunk belső életének gerincét a csütörtöki napon tartott clubbdélutánok adják. Clubbunk A X. ker. Ifjusági Házban van. Tagjaink rendelkezésére áll a büfé- üdítő italok, szendvics,- este 8 után a Szakosztály Vezetősége részéről engedélyezve van, hogy tagjaink az Ifjusági Ház zenés rendezvényein is részt vegyenek.

Délután 5-8-ig az aktuális problémák megbeszélése, turák előkészítése, felszerelés be és kiadása, továbbképző előadásokon való részvétel a szokásos program.

A fiatlaok ellenőrzésével, az oktatás megszervezésével Szilvási Ernő van megbizva. Feladata, hogy az iskolába járók tanulmányi előmenetelét folyamatosan ellenőrizze, az ezzel kapcsolatos rendellenességeket azonnal jelentse. Jelzi az előadásokkal kapcsolatos igényeket, az előadokkal előzetesen megtárgyalja a témát, a várható reakciót. Az első hat hónapban minden "ujoncra" havonta ad le jellemzést a szakosztály vezetőségének. Véleményét elsősorban a fegyelem, aktivitás, szakmai fejlődés témák köré csoportosítja. Javaslatára alapján küldjük a fiatalokat turavezetői tanfolyamra, hegymászó tanfolyamra, mindenemű továbbképzésre. Az elmúlt évben saját erőből 12 diavetítéses előadást, hat szakelőadást tartottunk barlangi és hegymászó témákból. Külső előadók közül Horváth János 3 alkalommal /felmérés/, Dr. Dénes György és Kovalik András 1-1 alkalommal barlangi, illetve hegymászó témákból tartott előadást clubbunkban.

Szakosztályunk vezetősége 5 főből áll. Ezenkívül 7 tagu intézőbizottság működik, melynek tagjai konkrét feladatokkal vannak megbizva /pl. ezek kezelik folyamatosan az MKBT sajtófigyelőjét, adnak segítséget esetenként a Társulat titkárságának/. A szakosztály vezetőségébe kizárólag az intéző bizottságon keresztül lehet bekerülni.

Szakosztályunk tagjai közül 6 fő vett részt a Társulat különböző szakbizottságainak munkájában, illetve végzett társadalmi munkát. 35 az MKBT tagok száma.

Az 1975. évben végzett munkája alapján dicséretet érdemel: Hermann Béla, Almási Sándor, Kovács András, Orlich István, Doronyai József, Sólyom Frigyes.

Budapest, 1976. február 26.

X. ker. Természetbarát Sportkör
„FÉNYES ELEK”
Barlangkutató Szakosztály
1102 Budapest, Halom u. 37/a

Jó Szerencsét!

Lendvai Ákos :/
szak.oszt.vez.